

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden. Cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libe-
katholikuskok törekvésének előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot (mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jákai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

Ünnep után.

Ugy tűnik fel lelkünk előtt, mint valami csodaszép, röpke álom, a mely boldogsággal töltötte el valónkat, s utána fölébredve ismét a régi, kopott egyforma-
ság szürkeségében érezzük magunkat.

Csak úgy rajzott az ős királyi város a vendégek seregétől. Az ország vezérei, hatalmasai, törvénytudói, zászlósi, tudósi, a színe-java mind-mind ide gyülekezett közénk, hogy örvendjenek velünk együtt a mi nagy boldogságunknak és dicsőségünknek.

Ott látom őket a megyeház díszes termében lelkesedve, rajongó tisztelettel körülövezve egy nagy ember emlékét, aztán látom őket az Isten templomában, leborulva a Leghatalmasabb trónusa előtt, megköszönni Neki nagy jószágát, hogy annyira szerette ezt a szegény árva magyar nemzetet, hogy a setéségs-göröngyös utainak bevilágítására mindig rendelt ragyogó csillagokat. Látom a Nádor-utczán ennek a derék, hazafias cisztercián Rendnek legelső emberét, a mint lelkes tüzzel beszél az ő intézetük dicsőségéről, hiszen ők élesztgették azt a zsenge lángot, mely később egy egész országnak lett farsza. Látom az ünnep-

lők tarka seregét a műszak templomában. Elöl az ország miniszterét, mellette egy nagynevű hazafit, azután szerény szerzetes papokat. Még most is a fülembe csengenek annak a daliás szép papnak tüzes, lángrahevítő szavai, hogy nyult belé a lelkünkbe, hogyan tudott ajkainkra mosolyt csalni, hogy tudta kifacsarni szemünkből a honfiai fájdalom könnyét. Látom azt a délcegz szép magyaros alakot, a ki azt a nagy embert az égig magasztaita, fölnyitotta előttünk a túlvilág dicsőségét, hogy lássuk lelkünkkel az ő halhatatlan érzelmeit, a melyekkel csak az Isten tudta megajándékozni az édes magyar hazát. Hogyan dobogott a szívünk, az arcunk kipirult a boldogság édes örömetől, a lélegzetünket visszafojtottuk, hogy tisztán élvezhessük azt a csodaszép túlvilági képet. Hallottuk a miniszter szavát, a ki mindannyiunkat az édes közös haza szeretetére buzdított, hogy úgy szeressük, oly örzetlenül, oly lángolóan, mint az a nagy ember tanított bennünket rá, a kinek a márványszobrát az illatos virágok özönével borították el.

Hányszor szegyeneltük, hányszor pirultunk el, ha valaki a mi szegény városunk után kérdezősködött, hogy röstel-

tük kopott, girbe-görbe utczáit, s akkor büszkéknak, boldogoknak éreztük magunkat, hogy e város gyermekei, lakói lehetünk. Hiszen a dicsőség fényében furdott e város, s azt a fényt az a nagy ember emléke árasztotta szerteszét.

Talán, a mióta királyokat koronáztak ezen ős városban, nem volt annyi dicsőség itt. És ez is koronázás volt. Királylány koronázták Vörösmartyunkat, a magyar költő legesejét.

Ugy tűnik fel, mintha álom lett volna, egy tarka, röpke, tűnő álom. Pedig valóság volt, szemmel látható, füllel hallható, dobogó szívvel érezhető bolygó valóság.

Ő már örökké nemzetünk előtt állana a nagy Vörösmarty emléke, csak ne tudná feledni a nemzet egyetlen fia sem azt a lángoló szeretetet, a melylyel az hazáját szerette, azt az önzetlenséget, azt a határtalan önmegtagadást, a melylyel nemzetének ügyét szolgálta. Ugy áll előttünk, mint megtestesülése a magyarság ideáljának, csak ne tudna soha a múlté lenni, csak a fölébe hatna minden magyarnak egész életében az a második szózat, a melylyel a nemzetet örökké ébren tartani akarta. Hiszen ugy szét vagyunk forgácsolva, annyi nemte-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

A „Szegény asszony könyve.“

Székesfehérvárról Vörösmarty Mihályt atyja Pestre vitte, hogy tanulmányait itt folytathassa. Nagy szerencse volt a gondokban gazdag apának, hogy fiára keveset kellett költenie. Miként Fehérvárott, itt is, kis tanulókat oktatott az ifjú Vörösmarty és ennek a fejében szállást és kosztot kapott.

Nagy szerencse volt, mert az öreg urnak gazdálkodása balul ütött ki. Csapás csapás után jött; ez időtájt az egész országban inséges esztendők jártak; nem csuda, ha nagyon megrongáltak haszonbérletét. Az egykor vidám gazda lelke elborult, nemes szívét ugyancsak fölszántogatták a gondok, mikkel kilencz gyermekét nevelnie kellett. Nemcsak lelke lett beteg, teste is az volt. És ez a betegség annyira fokozódott, hogy Pestre kellett mennie, nagyhirű orvosoknál keresvén védekezést a végzetes baj ellen. A híres doktorok sem segíthettek rajta, mert a nemeslelkű ember Pesten váratlanul — meghalt.

A már ugys megtepdelt fészék — az öreg Vörösmarty családja — szomorú pusztulásnak nézett eleje. Már életében érezte az elhunyt, hogy ha ő kidől, olyan intézkedésre lesz szükség, a mi hátramaradt családját legalább a nyomortól megmentsé. Ugy rendelkezett tehát, hogy halála után hagyjanak fel a gazdálkodással, tegyenek pénzzé mindent, az adósságot fizessék ki, a megmaradt pénznek kamataiból, a fehérvári házból (melyet még a jobb időkben szerzett) és a velencei szöllőből csendesen éldegéljenek.

Amde az özvegy nem tudott megválni Velencétől. Annak gondolata, hogy neki ott kell hagynia megszokott tűzhelyét, jó szomszédait, szegényeit, betegeit, majorságát, tehenét, boldogtalanná tette. Hát még a szállót, melyet férje illettett, az erdőt, mezőt, hol gyógyfüveit szedegette. Hogy mehetne ő az idegen városba? Székesfehérvárra, ahol senki sem ismeri, ahol neki minden idegen lesz.

Ugy látszik, fiai is belátták, hogy anyjokat a régi élet szálaitól egyszerre elszakítani nem lehet. Meghagyták tehát édes anyjukat a bérletben, nem adtak el semmit. A jólelkű özvegy fogadkozott is, hogy majd két leányával hogyan fog gazdálkodni. Hanem hit itt is bekövetkezett az, amit napról-napra tapasztalhatunk, hogy ha elszáll a gazda lelke a gazdaságból: bomlik ott minden, míg végre a pusztulás áll be.

A gazdálkodás rosszul ment, de azért folyt a régi élet. Az özvegy inkább a gazdaasszony-kodásnak élt, mint a gazdaságnak. A szegények csak úgy jártak a házba, mint ennek előtte, a jó asszony megosztotta a falat, kenyert is. Így történt, hogy alig öt év múlva csakugyan mindent el kellett adni, a házat, szöllőt

Míg a nagy költőnek háza így elpusztult s öreg anyja ott éldegélt szükségben, nélkülözésben Velencében: addig fiának, Mihálynak már neve kezdett lenni az országban.

Mihelyt sorsa jobbra fordult, első gondja volt testvérével, Jánossal egyetemben anyjukat segíteni, ugyszólván a nyomorból kivinni. Viték tehát az öreg asszonyt Fehérvárra, ott tiszteséges lakást fogadtak számára. Még egy kis tehénkét is vetek neki, olyat, mint a régi volt Velencén...

De az asszony ott sem talált nyugalmat. Sokkal busabb volt, mint annakelőtte, mikor

szegénységben élt; ugyszólván pusztult napról-napra. Fiai csak kérdezték, zaklatták, mondja meg, mi baja van, mit kíván?

Végre sirva vallotta meg az öreg, hogy ő beteg, de biztosan egészséges lesz, ha még egyszer visszaköltözik Velencére, oda... közel a szöllőhöz!

Es a fiuk nem nyugodtak addig, míg a szöllőt vissza nem váltották. Aztán bérletet neki házat és ezzel csakugyan egészségesé és boldoggá tettek

Ott élt hát ismét az öreg asszony Velencén. Kisértélgatott a szöllőbe, szedhette újra a gyógyfüveket, betegeit orvosolhatta. A fiuk is háza jöttek olykor-olykor. Ekkor aztán volt süttés-főzés. Hónapokig takarékoskodott, csakhogy fiait ugy fogadhassa, mint régen, mikor még a gazdasági házban telt kamara, gazdag udvar állott rendelkezésére.

Ekkor már Mihály fiának sok szép verse, munkája forgott közökben. Vörösmarty nevének emlegették száltében. A jó fiu, ki annyi szenvedések közt emelkedett hírnevében és jövendő nagysága felé... anyját is megajándékozta munkájának díszesen kötött példányával.

A jó asszony nagyon örült fia hírnevének. Olvasgatott is belőle, de hát már ő csak jobb szerette régi „csattos imádságokönyvét.“ Ezt vette hát elő és hálát adott a jó Istennek, hogy gyermekeit ugy ahogy boldognak láthatja.

Ennek a csattos imádságokönyvnek gyönyörű története vagyon. Mert Vörösmarty Mihály verset írt róla. Ki ne ismerné a nagy költőnek ezt a rémek alkotását, a „Szegény asszony könyve“-t.

... A költő arra az időre emlékezik vissza,

Mai lapunk 4 oldal.

len érdek, annyi durva önzés tölti el a sziveket, mintha a haza ellenségeivel harcolnának. Gyűlölik egymást hitükért, gyűlölik egymást elvi meggyőződésükért. Hirdetnek elveket való meggyőződés gyanánt, s lépten-nyomon annak meghírsítésán törekcsenek, első az én, azután a többi, legutoljára a haza.

Vörösmarty nemzeti ideálja nem ezt az ösvényt taposta. A három szent eszmét az Isten, király és haza eszméjét nemcsak hirdette ragyogó költői tollal, hanem élete is ezek szolgálatában telt el.

Az ünnepségek lezajlottak. Nem álom volt, valóság, de álomszerű valóság. Minhelyt az ünnepi hangulat után újra a köznap élet szűz talajára lépünk, újra és újra fogjuk látni, hogy a Vörösmarty szellemét kőfár szellem szorította ki.

„Hivatalnokok otthona.”

Alig egy pár napja, hogy a helybeli hivatalnokok körében egy nemes, igazán üdvös és régen késett mozgalom indult meg egy „Otthon” alakítására, melynek célja a tagok erkölcsi és anyagi érdekeinek előmozdítása, részükre kölcsönök, segélyek nyújtása, ingyenes gyógykezelés, a szellemi és társadalmi életnek felolvasások és estélyek tartásával leendő előmozdítása, stb. Régen késett már ez a nemes törekvés s így csak üdvözölhetjük a derék kezdeményezőt és üdvözölhetjük azokat, a kik ezen szép törekvés megvalósítását zászlajukra írták.

Az „otthon” megalakítása egy régi ürt tölt be társadalmunkban. Van iparos önképző-kör, van a kereskedőknek egyesületük — és vannak arisztokratáinknak is körök, nem is egyes számban. Próbáljunk valamelyikbe elhelyezni a hivatalnokokat, beleértve e fogalomba a kezelő személyzetet és a díjnokokat. Kísérletezhetünk az elhelyezéssel, a mint kísérleteztünk is, azonban

mikor a szony-anja szegénységben, elnagyatottságban, mint elagott, gyámoltalan özvegy éldegél. Most már

Gyászra sincsen, gyáza rég volt.
Még mellesz jó férj meghalt:
De ruhája megis gyászol:
Szíve téi a tarkaságot!

Aztán elmondja a költő, hogy ennek a szegény asszonynak dolga sincsen. Mert hát hogy is volna. Az ő kis ebélszéhez ugy sem kell szolga. Vendége sincs, csak egyetlen egy látogatója: a mult idők emléke. Hja, pedig aki maga néz a tába, azt ugyan az élet sem táplálja.

Mert annak több a gondolatja, mint a falaja. Az ilyen elhagyott minden perczen visszagondol a holtakra és előre az élőkre, meg a sok jó és bal időkre. Mikor

Tele kamara, tele pénz
S mindig kézben a killese.
És szegénynek és boldognak
Udvar és ház nyitva voltak.
Vendéget nem kelle kérni:
Önként szoktak ök betérni,
Víz dícsérni, bor fészélni,
És a gazdát nem kimélni.
A szegény, kit Isten küldött,
Ide gyakran beköszöntött.
És azon, mit innen elvitt,
Lelkében nem tört meg a hit;
Nem hideg pénz, hideg arczok,
Eleség volt az ajándok.
És ha néha ugy történek,
Bár nagy ritkán, nem jött vendég
Akkor sem lön üres a ház,
Böven volt az Istenáldás:
Jobbra-balra a sok gyermek,
Játszottak és verekedtek,

eredmény nélkül. Az iparosokat, kereskedőket Isten mentse meg a tintanyalóktól, az urak körét meg nem tudom hányan hagynak oda, ha véletlenül egy kezelő, vagy leíró találna a tagok közé lépni. Itt volt a teli aranyifjúsági bál. — Nemcsak hogy a hivatalnokok voltak teljesen mellőzve, hanem a városunkban tartózkodó egyetemi ifjak szerényebb igényű részét is ignorálta a rendezőség olyanokkal szemben, a kik egy divatos czilinderrel'avatják fel magukat aranyifjává.

Igy volt ez eddig, és így lesz ez ezután is. A hivatalnoknak nem volt módja könnyen kölcsönhöz, segélyhez jutnia, nem volt tere, helye, hol rendszeres szórakozásban részesült volna s ha szórakozott is, szép pénzébe került. Pénzébe került akkor, mikor a létfentartás nagy, és nehéz feladatával szemben a mizeriák ezernemű hullámaiban vergődünk. Mert ne tagadjuk magunk előtt, hogy nem vagyunk azok, kik régen voltunk. Nem tudunk boldogulni. Az élet legyöz és tele szájjal panaszkodunk országszerte, hogy a dzsentrí kivész, nem tudja megtartani az ősi vagyont, mely eddig századokon keresztül intacte maradt reá. A létért való küzdelemben a röviddebet huzzuk, az életképeséget a nagy tusában egymás elöl kaphodjuk el. Késégtelen, tény ez, melyet nem látunk lehetetlen.

Az élet ilyen és hasonló körülményei, csapások, testi, lelki szenvedések, a belénk oltott természetnél fogva megkívánják szórakozás könnyebb elérhetése hozta létre az újkor társadalmi életét, mely közelebb hozza egymáshoz az egymásra szoruló embereket, mely az izolált családokat egy közös nagy családdá igyekszik összekapcsolni, mely társadalmi életnek nyilvánítása a közös társaságban élők iránt érzett szánalom, részvét, jóakarát és rokonérzés, valahányszor öket sorscsapások sújtják, balvégtetek érik.

És ez a társadalmi élet, mely a vallás által hirdetett felebaráti szeretetnek oly hatalmas megtestesítője, nem volt meg a székesfejvári kisebb hivatalnokok között. Természetes tehát,

S gondajlott az anyának
Sok baji örömet adának.

De mióta aztán a gazda sirba szállott — azóta csak bitt lát. A gyermekek szétfutottak. A szegény asszony elnagyatva ugy maradt, mint a szedett fa. Az idő jár s ő csak megvan, hol reménykedik, hol bánkódik. Kis vagyonszámból csak szükön telik bizony, de ha egy kicsit jobban megy dolga (pl. ha fiai segítették)

Gazdálkodni még most sem tud
Ha neki van, másnak is jur.

Hja, ez a jobb időkből megmaradt rossz szokása megmaradt; hogy t. i. nem tudja elviselni másnak könnyeit, inkább megfelel kis kamaráját és maga sokszor szükségét szenvedetti.

Most itt ott üt asztal mellett,
Imakönyvében keresget.
Könyvét híják Rózsáskertnek,
Melyben szent rózsák teremnek.
Régi jó, de kopott jószág,
Melyet még csak a barátság
S egy pár ernyedt szál tart össze.
Oly igen meg van viselve.
S im kopognak és köhentve
Az öreg, jó Sára lép be:
„Isten áldja meg, nagyszony!
Most ugyan csak legjobb itthon.
Jó, hogy ilyenkor ki nem jár,
Majd el veszem, oly nagy a sár.”
„Hát mi jót hoz Sári néni?”
„Istenem! bár tudnék hozni.
Egy társaság jöttem volna,
Ha miatta meg nem szólna.
Oly nehéz most a szegénynek,
Tán jobb volna, ha nem élnek.
Imádságkönyvet kérnek,
Higye meg, most oly jól esnek,

hogy ilyen körülmények között a legmohóbb talakra talált nálunk a fővárosi hivatalnoki otthon derék létesítője, — megyénk szülöttjének — egyik székesfejvári hivatalnokhoz intézett ama megkeresése, melyben nemes törekvéseinek Budapestten elért sikereit szülőföldje hivatalnokainak is óhajta, mely „otthon” áldásait a fővárosban már ezrek élvezik. Gyorsan terjedt el és hódított a régen érzett szükségnek hatalomszava, bár közönségünk ugy szokta az ilyen dolgot tekinteni, mint valami érdekes kuriozumot és a jövőnek érdekénél nem érzi megdobban szivét, a mint hogy vannak is, kik Pató Pál ur kényelmével vetik oda, hogy *Fejérváron ugy sem lesz ebből semmi*. Komolyan gondolkodók előtt azonban gyermek-mese számba megy ez, a nálunk oly sablonos kifejezés, mert nem feledjük, hogy erős és kitartó akarat előbb-több képes megváltoztatni a társadalom nézetét és azután a társadalom életét.

Azért is foglalkunk állást ezen könnyelmű kifejezéssel szemben és mutassuk meg, hogy igazis tudunk valamit csinálni és akaratérőnk jelenlétének karakterisztikus jelét mutassuk meg azzal, hogy minden eszközt megragadunk arra nézve, hogy a régi ige-testet öltösn, hogy nekünk is legyen társadalmunk, hogy mi is szórakozhassunk, hogy anyagi küzdelmeinkben mi is segítessük egymást!

Ennek az üdvös törekvésnek megvalósítása töltse be egész lényünket! ez a nemes cél hajtsa szolgálatába értelmünk és akaratunk minden fegyverét és ha minden eredmény nélkül is ennyit tettünk, már ezzel is jóvá tettük némileg ama hanyagságunkat, hogy az „Otthon” megalakításával ennyire késtünk, mostanáig ily sokáig vártunk.

Szóvetkezzünk! Tömörüljünk!

Egy hivatalnok.

Mert hiszen, ha már az ember
Szépszerint jóllakni sem mer.
Már ha szűken él kenyérről,
Éljen Isten igéjével.
Igy legalább árva felünk!
Az imádság tartja bennünk.
Itt tudom van heverőben:
Adjon az Isten nevében.
„Jó asszony” — felelt az özvegy,
„Könyvem nincs több, csak ez az egy.
De ha már ugy megkivánta,
És ettől függ boldogsága,
Vegye egy felét jó nével,
Én beérem más felével.”

És amint beszélt, ugy is lett a könyvörület, jó asszony. Könyvét nyomban kétfelé osztja. Felét odaadja Sára asszonynak, ő meg beéri a másik felével. Aztán

... a két jó öreg asszony,
Hogy semmi jót ne mulasztson,
Fél könyvből, de nem fél szívvél
Imádkoznak este, reggel.
S ha van Isten menyországban,
Nem imádkoznak hiában!

A nagy költő édes anyja halála után husz évvel írta ezt a szép költeményt, melyet Vörösmarty költeményei egyik gyöngyének tartanak. A meglett ember annyi idő után is a gyermeki szeretet rajongásával emlékszik vissza szerető szülőanyjára. És ezzel egyetemben oly hűven rajzolja le az ő családjának sorsát, anyjának jó szivét, mintha csak éppen ott látná őt, amint az agg, szegény és gyámoltalan nő ül magán a csendes lakban!

Bodnar Csapár.

UJDONSÁGOK.

— **Tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy a bátralkói előfizetési díjakat melőbb beküldeni sziveskedjenek.**

— **Lapunk legközelebbi száma, tekintettel a f. hó 8-iki ünnepre, folyó hó 7-én, azaz pénteken fog megjelenni.**

— **A honvédség köréből.** Ő felsége novemb. hó 18-án Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározásával **Buday József** h. a. alezredestnek, a székesfejvári V. honvéd ker. parancsnokság népfelkelő osztály vezetőjének, a saját kérelmére nyugdíjjálmányba helyezését elrendelte s nevezettnek ez alkalomból a czimzetes ezredesti jelet díjmentesen adományozta.

— **Fontos alispáni rendelet.** Köztudomású dolog, hogy a közigazgatási hatóságok előtt a legtöbb tárgyalás vasárnap délelőtre van kitűzve s ez által a hatóság — talán akaratlanul — vallási kötelemeinek teljesítésében akadályozza a közönséget. Törvény tiltja a hatóság eme eljárását olyannyira, hogy vasár- és ünnepnapokon csak halasztást nem tűró esetekben tartozik az idézett fél a kitűzött tárgyaláson megjelenni, mégis, mert a gyakorlat szinte hatályon kívül helyezte a törvényt, szükséges volt a székesfejvári felső alesperesi kerület kath. papságának Fejérmegyei alispánjához intézett kérelme, melyben a tavaszi korona er. hangú határozata folytán e gyakorlat megszüntetését kéri. Dicséretére válik Huszár Ágoston alispánnak az ez ügyben hozott határozata s örömmel emelünk kalapot az alispáni rendelet előtt s akarjuk hinni, hogy a rendelet ezuttal nem marad írott nalaszt s a ki a rendeletet kiadta, gondoskodni fog arról is, hogy annak foganatosítása ellenőriztessék. A rendelet szó szerinti szövege a következő:

„Fejérmegye alispánától. 12479 ki. 1900. szám. Tekintetes Járás Főszolgabíró Urnak. A székesfejvári felső alesperesi kerület rom. kath. papságának f. évi május hó 14-én Oszóron tartott koronájából azon panasz jutott hozzám, hogy a községek előjárói rendszerint vasár- és ünnepnapokon hívják össze a képviselő testület tanácskozására, hivatalos ügyek elintézésére. *Teljes mértékben osztom a tiszteleltre méltó kerületi papságának azon való megátközését, hogy a község lakosságának igen azon tagjai, a kik hitvaterianak jó példát mutatni, hivatalos kötelesség teljesítésével vonatnak úgy lelki szükségletük kielégítésétől, mint a templombajjárásra szükséges példaadástól. Utasítsa tehát a községek előjáróit, hogy sem a képviselő testületet, sem semmitféle politikai testületet és intézményt hivatalos kötelesség teljesítésére oly időben ne szólítson, a melyben azok tagjai az Isten tiszteletének gyakorlatában e által akadályozva volnának.* Megjegyzem azonban, hogy ezen rendelkezésem a községi közigazgatásban szabályrendeletileg előirt hivatalos órák be nem tartására alapul nem szolgálhat.“

— **A beivárosi kath. kör** mintegy korszoru megváltás czimén a Budapestben felállítandó Vörösmarty szobor alapja javáva 20 koronát adományozott. Megemlítjük e helyütt, hogy a mindenkor hazafias kör szintén megünnepli a kö. t. király születésének száz éves évfordulóját s még e hó folyamán felolvasó estélyt tart, melyre már előre felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Helyreigazítás.** Lapunk legutóbbi számában a megyei diszközgyűlés lefolyását közölve azt irtuk, hogy **Szűts Artur** főjegyző a „saját“ beszédének a jegyzőkönyvben leendő felvételét indítványozta. A tévedés a nagy anyaghalmoz és gyors munka következménye s bár a hiba nyilvánvaló, az igazság érdekében kötelességünk kijelenteni, hogy a magas színvonalon álló ünnepi beszédnek a jegyzőkönyvbe való felvételét **Práth Pál** báró főispán mint elnök indítványozta.

— **A közönség köréből.** A legutóbbi közgyűlésen tárgyalás alá került **Balassa L. Kálmán** hegedűművész kérelme, mely szerint 600, illetve 400 korona segélyért hajlandó volna 6, azaz 4 helybeli illetőségű szegény gyermeket zeneoktatásban részesíteni. Városunknak közönsége még nem áll azon a műveltségi fokon, hogy ezt a kérelmet méltányolni tudta volna s a közgyűlés nem is szavazta meg a segélyt. A tárgyalás során **Szabó Bakos András** biz. tag részéről tett kijelentésre vonatkozólag **Balassa L. Kálmán** az alábbiak közlésére kelt fel bennünket:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Szabó Bakos András ur, városi biz. tag a legutóbbi városi közgyűlésen kérvényem tárgyalása alkalmával azon megjegyzést tette, hogy én nem fogadván el az ő általa felajánlott két 20 korona óradíjat, levelemben azt említettem meg, hogy „kezdő“ koromban 10—12 koronát kaptam egy magánóráért. Levelemnek ilyen formában való publikálása nem egyéb, mint annak rosszkárú elferilitése, melylyel **Szabó Bakos András** ur czélját. — hogy ügyem ellen rossz hangulatot keltsen. — el is érte.

Szabó B. András ur rosszkárú czélzatos-sággal elhallgatta azt, hogy én 3 három koronát óradíjért lettem volna hajlandó leányának magán zongoróórákat adni.

Én a városot nem kívántam semmit ingyen. Én a segítségért ellenszolgálatot ajánlottam fel és azzal, hogy a segítséget nem kaptam meg, nem egyedül én károsodtam, hanem négy szegényorsu gyermek is, a kiknek ezzel talán egy pályát, existenciát nyújthattak volna. Hogy pedig ezen ellenszolgálatnak meg tudtam volna felelni, arra garanciát nyújt azon körülmény, hogy a budapesti zeneakadémia végeztem, a bécsi zeneakadémián 2 évet és a berlini zenei főiskolán mint a legnagyobb mester, **Joahim** tanítványa, 1 évet töltöttem. Azt hiszem olyan körülmények ezek, melyek után lehet „blindre“ 400 koronát adni. **Pérez Imre** ur ugyanis a közgyűlésen kijelentette, hogy blindre nem ad semmit.

Hogy pedig zeneiskolára szükség van-e, arra minden intelligens művelt ember, a kinek fogalma van arról, hogy az embernek szellemi szükségletei is vannak, csak igennel válaszolhat.

Ezre vonatkozólag most bővebb fejtegetésekbe nem akarok bocsátkozni. Nem mulasztatom azonban el, hogy e helyen is igaz köszönetet mondjak nagyságos **Havranek József** polgármester urnak és mindazon jóakaróimnak, kik ügyemet oly buzgalommal pártolták, kérve továbbra is szives jóindulataikat.

Szerkesztő urnak köszönetet mondva, maradtam tisztelője
Balassa L. Kálmán.

— **Meghívó.** A székesfejvári hivatalnokok „**Otthon**“ megalakítása tárgyában f. évi december 8-án szombaton esti 5 órakor a Kálózi vendéglő helyiségében alakuló közgyűlés fog tartatni, melyre az érdeklődők meghívotnak. Az **Otthon** czélja a tagok erkölcsi szellemi és anyagi érdekeinek előmozdítása, részükre kölcsönök és segélyek nyújtása, ingyenes gyógykezelés, a szellemi és társadalmi életnek felolvasások és estélyek tartásával leendő ébrentartása, takarékl. hitel- és fogyasztási szövetkezet létesítése, nyugdíjalap alakítása, mely a nyugdíjba lépett tagoknak elvesztett lakbér illetményét pótolja. Székesfejvár, 1900 november 30-án. **Sigray Gyula** id. elnök.

— **Az „Otthon“** kávéházban vasárnap tartatni szokott katonazeneestély e héten kivételesen, szombaton tartatik meg

— **Ülések.** A vármegyei közgazgatási bizottsága f. hó 11-én, a városi közig. bizottság pedig f. hó 12-én tartja rendes havi ülését.

— **Anyakönyvi kinevezések.** **Magyar** Endre segédjegyző a tárnoki, **Moharos Imre** elemi iskolai tanító pedig a dobozi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé kineveztetett.

— **Adomány.** **Marschall** Mátyas helybéli lakos a helybeli önkéntes tüzlőtő egylet parancsnokság pénztára javára 6 koronát adományozott, mely adományért ez uton is hálás köszönetet mond a parancsnokság.

— **Diákok a párhaj ellen.** Uj kor hajnala dereng hazánk társadalmi élete felett. A közép-kor botor és igazságtalan igazságszolgáltatása ellen, mely az uralgó zsidó szellem hatása alatt lovaggá, gavalérrá avatta a krakeller aszfaltbegyárt is, állást foglal az ifjuság, mint a mely eddig legjobban leledzett ebben a hibában. A budapesti egyetemi polgárok után gyűlést tartott a kesztelyi gazdasági intézett hallgatósága is s elhatározták, hogy a lovagias ügyeket a jövőben választott bizottságra bízzák, a melyeknek főadata az lesz, hogy a lovagias ügyeket a fegyveres elégtétel mellőzésével, tehát békés uton intézzék el. A bíróság, melynek felelősségi hatósága a tanári kar, már megalakult. A bílés határozatot az összes főiskoláknak megküldötték.

— **Szöllőhegyi közbiztonság.** **Csilléri József** bírtokos Ráczehegyi hajlékának a napokban ivarlan vendége volt. Ott volt, el is ment a nélkül, hogy életjelt adott volna magáról. A kerület vette észre vasárnap délután a vendéglőre és pedig arról, hogy a hajlék egyik ablaka be volt feszítve. A kerületi jelentése folytán a rendőség a tulajdonos kíséretében helyszíni szemlét tartott és konstata, hogy egy dunna s három vánkos híján minden megvan, sőt a betörő ellenértékül ott hagyott két drg. berámázott képet, melyeknek egyikén **Szerdahelyi Kálmán**, a másikon pedig **Hegedűs Lina** képe látható nyomtatott névvel. A többi kép tájkép. Hogy a szöllőhegyi közbiztonság nem a legjobb, annak illusztrálására szolgáljon a következő eset is. **Thom** Ferenc postatiszt vasárnap délután egy berkoesin kihajtatott a szöllőhegyre s kiérvén a kocsiát behívta a hajlékba egy pohár borra. Míg ez történt, az alatt a kocsirol elloptak egy 28 korona értékű téli kendőt. A tetteseket ez alkalommal is nyomozza a rendőség.

— **Névváltoztatások.** **Löringer Gyula** mányi lakos vezetéknévét belügyminiszeri engedéllyel „**Lenkei**“ re változtatta.

— **Jegyzőválasztás.** **Huszár Gyula** abai okleveles segédjegyző **Ivánásán** községi jegyzőnek megválasztott. Az új jegyző állását már elfoglalta.

— **Törvényszék.** A székesfejvári kir. törvényszéknél e hó folyamán a bűnügyi főtárgyalások a következő sorrendben tartatnak meg: 5-én: **Schmidlechner György** s. testisértés büntette; **Müller János** hiv. hat. való visszaélés vétsége; **Somogyi Gábor** és társa lopás büntette; **Huszár Zsigmond** sikkasztás büntette. — 11-én: **Jeges József** rágalmazás; **Pörje István** s. testisértés büntette. — 12-én: **Id. Hetessy Lajos** rágalmazás; **F. Szabó József** gondatlanság által okozott s. testisértés; **Tar Mihály** s. testisértés; **Németh Ferenc** lopás. — 15-én: **Senik Károly** és társa magánlak megsértés büntette; **Horváth Márton** ugyanaz. — 18-án: **Szűts Endre** és **Freud Simon** vétkek bukás vétsége; **Bakos, Imre** és társa magánlak megsértése. — 19-én: **Csik János** hatóság elleni erőszak büntette; **Strasser János** lopás büntette; **Haracsi János** ugyanaz. — 22-én: **Tóth György** lopásban való részesség; **Dörömbözi Ferenc** lopás büntette; **Danics Albert** s. testisértés büntette. — 28-án: **Tóth József** és társai közokirat hamisítás büntette.

— **A vesszőparipa.** A Székesfehérvári Hírlap szerkesztője, a mint látszik, unja már a vesszőparipát, mindenáron szeretné, ha helyette a néppártiak ülnének rá és pedig büntetésből, ha a leendő választásoknál a néppártik az esetleges függetlenségi pártiakra nem adják szavazataikat. Mi nem vagyunk barátjai a kormány-pártiaknak, a mit, úgy hisszük, elégszer mondottunk már. De mondja meg igaz lelkére a Sz. H. szavazhat-e hithű katolikus ember Kossuth-párti függetlenségére? Mert vagy tisztességes gondolkozású jelölt lépne fel, olyan, a ki ott az országházban nem verné arcul a katolikus elveket, vagy pedig a vallásunk ellensége. Az utóbbira eo ipso nem szavaznánk, mert ilyen, a másikra meg úgy is hiába szavaznánk, mert az anyapárt katolikus elveket valló pártfeleket ebrudon vet ki. A Kossuth-párton annyira erőt vett már az utóbbi időben a katolikus-izsöny, hogy szinte dühöngenek a nevük hallatára is. Hogy eklatáns, közelígható példát mondjunk, ott a esongrádi mandátum. A Hegyi Antal jelöltséget elvetették, mert katolikus pappal van dolgnak, pedig biztosan meg lett volna a Kossuth-programm alapján. Allítanak neki ellenjelöltet a katolikus-faló Dienes Márton személyében. — Készek megosztani a pártot s a kormánypárt malmára hajtani a vizet, csak igazi katolikus emberrel ne kelljen összekerülnök. Tisztességes eljárás az? És a függetlenségi párt hirdoti a vallásszabadságot. Farizsok! Irják ki a zászlajukra: anti-katolikus párt. Akkor legalább nem hazudnak. És az a párt akarja még a katolikus módon gondolkozók pártfogását. Szervusz politikai szent evangélium, szabadság, egyenlőség, testvériség!

— **A goker el még.** Ha a symptomák nem esalnak, még nem rövidült meg a goker keze. Bomlik az óra a székesegyház és szeminiáriumi templom toronyán, ma azokonép, mint három héttel, vagy tegyük hozzá, mint már évekkal előbb. A változatosság csak abban áll, hogy ma félnapra az ezermester már el is némitotta mind kettőt. De ha már hallgat is az óra, mikor szólni kellene, s megszólal, mikor hallgatni kellene: mi nem akarunk rosszabbak lenni egy pályatévészett órára bizott óraműnél s nem hallgathatunk, midőn szóásra készlet a közjö. Sőt nem tagadjuk meg a privat érdemtől sem, mi azt joggal megilloti. Bele is fonjuk rögtön Putzbacher Pál ur még mindig friss érdemkorszorujába a levélkét, mely minap hibánk nélkül kimaradt abból. A felsővárosiak ugyanis uehezeltessel vették, hogy minapi felsőzálásunkban az ő órajukról meg sem emlékeztünk. Pedig három lévén a magyar igazság, három is az óra, mely a mesteri ápoit kezek dicsőségét hirdeti. Sőt ez a harmadik az ő igazgatósága alatt lepipálja a másik kettőt, lévén az olyan chronometer, milyet Watiburi sem pipált még Fri Schwitzen. Minap is kongatásna ébredtek. Kezdik olvasni: „egy, kettő” „Szent Isten! ... három” „Hála Isten nincs a mi kerületünkben! négy, öt, hat...” De megszé lehet! „hót, nyolcz, kilencz...” Ez veszedelmes tűz! s szedik a pitlit, sajárt az oltásból. — De a kalapács csak tovább üzi munkáját. Már százat is olvasnak. Most meg iryikli a nagykalapács dicsőségét a kiesiny s azzal duettben robotol. „Ez rettenetes!” mond az öreg a háznál, s a forradalom rómes jeleneteit látja fölelevedni maga előtt. „Jön a horvát!” „Jön a szerzesán!” S leszerelnek pitli és sajtárnak s helyette vasvillát, kaszát ragadva indulnak a halessznak. De itt szép csendes minden, ellenségnek se hire, se hamva. Csak Havelka és társainak befejezetlen néma emléke inti őket: „Tanuljatok rajtunk!” Jó lesz befojezni a hadjáratot vérontás nélkül, mert nem tréfa dolog a kasza meg a vasvilla. De ők ők vértzomjaznak, s ha más nem, az óra ma halál fia. S most vissza a toronyrak. De az óra köve lejárt épen és ez vala szerencseje. A harcraihvott család nyugalomra tért s

azóta aludni is vágytanak többször, de ez nem megy háborítlanul. A toronyban ninosen békeség. Boszorkánymester üzi ott a babonát; üzi, a meddig neki tetszik. Nincs hatalom ellene, mert ma már boszorkányport el nem fogadnak s boszorkányt el nem égetnek. — Hitelesen értesültünk, hogy egyik órát ötven forintért a művész le is szedte két évvel előbb teljesen s megaszalta; vagy mint ő mondja „kifőzte”. Mi tehát most azt ajánljuk az illetékes köröknek: tétessék spirituszba a művet birizgálójával együtt. S ha még ez sem segítene. Méltóztassanak a megbomlott órák helyébe elepsydákat (vizi-órákat) állítani. Ezek csendben működnek és senkinek álmát nem zavarják s víziszony miatt majd a toronyból a boszorkánymester is elmarad.

Színház.

Vasárnap, decz. 2.

Délután a kis gyermekeknek csinálták ünnepeket a színészek, előadva *Robinson Crusoe*-nak, a gyermek-álmok ez ideáljának kalandos történetét. Tulajdonképen két előadás volt, egyik a színpadon, másik a nézőtérben, melyet aranyos gyermekfejéskék népesítettek meg; mert nem kevésbé érdekes volt nézni, mint nevetni, tapasztolt a sok apróság, s mint komorultak el a kedélyek, mikor a gonosz szellem boszút esküdött a szegény Robinson ellen, nem ritkán fájdalmas zúppögések hangjai is hallatszottak. — Különösen tetszett a kicsinyeknek, de talán még inkább a nagyoknak Robinson megszemélyesítője, *Héli Frida*, kinek gracziózitása soha sem tűnik ki jobban, mint ilyen fiai szerepekben, melyeket kedves egyéniségének oly megigéző kellemével tud megjárni. — Szívesen látjuk ezeket a kedves gyermekelőadásokat a műsoron.

Este a „*Kurucz furlang*” került színre, s ez az előadás újból meggyőzte a közönséget arról, hogy mily kitünően rendezett és figyelmeztet a társulat, s mily lelkiismeretes buzgalommal felel meg feladatának. — A kik csak Szalkaytól látták a „*Kurucz furlang*”-ot, nem is ismerhették meg a darabot a maga teljességében a miatt a sok kihagyás, összevonás, szerepcseré miatt, a mivel Szalkay kiforgatta ezt a maga mivoltából. Halmayék nem tették ezt, nem hagytak ki semmit abból, a mi azért van megírva, hogy előadják, nem játszottak énekes szerepet drámai hősnővel, náluk minden szerep megtalálta a maga hivatott személyesítőjét. Ez pedig elég. Mert nem kívánhatjuk a vidéki színházaknak, kinek oly sok mindenféle szerepet kell eljátszania, hogy játékaiban művészi magaslatra emelkedjék. Hogy talán egyik valamivel jobban, a másik kevésbé jól tudja egyik-másik szerepet megjárni, az egészen mellékes dolog, minthogy nagy különbségeket nem igen lehet játékaik között tenni. A mit kívántunk, mindössze csak az, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt arra nézve, hogy jól rendezett, ügyes összejátekú előadásokat adjanak, ne legyenek félzszegek, ügyetlenek, s tanulják be jól a szerepeiket. Az a társulat, mely ezek szerint jár el — mint az eddig tapasztaltak szerint Halmayéké is — lehetetlen, hogy ne boldoguljon. Így fogva fel a dolgot, az egyes szereplők játékaik jóságát vagy gyengeségét nem igen fessegetjük. Majd alkalmilag, ha jobban kiismertük őket, mindenkiről egyenkint megírjuk véleményünket részletesen. Annyit azonban már most meg kell jegyeznünk, hogy *Halmayné* elsőrangú művésznő, kinek játékában s szép énekeiben meggyőzőtt a közönség eléggé gyönyörködni s hogy *Lérei Sárkának* tartozkodnia kell az ilyen érzelgősebb szerepektől, mikhez temperamentuma nem illik, mert bizony ezeket játszva, nem találjuk fel benne azt a gracziózus, pajkos kis primadonnát, kit Renard vicomte szerepében megismertünk. A többi szereplőkkel, s a mint mondottuk, a rendezéssel igen meg voltunk elégedve.

Hétfőn megismerteltük a „*Bolond*” cz. *Anekes* legendát zónaelőadásban.

(—).

Irodalom.

— **A „Katolikus Hitvédelmi Folyóirat”** szökimondása, tartalmassága, mellékletül adott jó irányu regénye széles körben elterjedté tettek a folyóiratot. A pártolásra minden tekintetben méltó folyóiratot jó lelkiismeretül ajánlhatjuk. Megrendelhető Budapest, VII., Csömöri-ut 32. alatt évi 8 kor, (4 firt) vagy félelvi 4 kor. (2 firt) Korlátolt számban e. e. ss. Próbaszámokat szívesen küld a szerkesztőség. A megrendelést lehetőleg január hóban kéri eszközölni a kiadóhivatal.

— **Az „Egyházi Közlöny”** 43. száma a következő tartalommal jelent meg: Vezércikk: Dekadens katolicizmus. — Egyházi értesítő. — Tárcza: Bucsu. — A faji szerénység. — Hétről-hétre. — A zsidók magyarsága. — Küzdelmek a katolikus iskolákért. — A magyar egyházi zene reformjáról. — Lelkipásztor. — Szószék. — Irodalom. — Személyi hírek. — Memento. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — Olvasóinknak, de főleg a lelkeskedő papoknak és tanítóknak különös figyelmébe ajánljuk e lapot, melynek előfizetési ára egész évre 10 korona. Kiadóhivatal: Budapest, VII. ker., Rózsá-u. 23. sz.

— **A Magyar Szemle** 49-ik száma méltóan az előbbi számokhoz gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Vezércikkében dr. — ö értekezik igen elmésen és behatóan a latin nyelvről. További tartalma a következő: Faust etika és az Ember Tragédiája. VI. Becker Hugótól. — Vörösmarty. (Költmény.) Fodor Gyulától. — Történet a szivarról és a virágról. Vértessy Gyulától. — Üzenet. (Költmény.) Sipos Istvántól. — Az aranyos napugár. Fáyné-Hentaller Mariskától. — Nem az a gyász... (Költmény.) Prigl Olgától. — A Nemzeti Szalon téli kiállítás. Divald Kornéltól. — Színházi krónika. h. s.-től. — Hétről-hétre. (Tárcza.) (—). — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. **A Magyar Szemle** megjelenik hetenkint. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI. Uj-utca 14. szám. Előfizetési ára egész évre 12 korona.

— **Páduai szent Antal nagy képes népnaptára.** Megjelenik december elején. A magyar nép számára szerkeszti, és kiadja *Buday Aladár*. Budapest (VIII.), Szent királyi-utca 286 szám. Tartalva vallásérkösi, szórakoztató és tanulságos olvasmányokban bővelkedik, különös tekintettel néppárti polgártársainkra. Páduai szent Antal tisztelőire és szent Irencz harmadik rendjének tagjaira. A naptárt közel száz kép díszíti. Közhasznú részében minden fontosabb tudnivalóról tájékoztat, számot ad a szent-év egyházi és polgári eseményeiről, a magyar kereszténység politikai mozgalmairól stb. Külsőjében is egykölész a legszebb magyar naptáraknak. Olcsó ár miatt is különösen ajánlható, Egy darab ára 80 fillér, 6 darab 4 korona, 50 darab 30 korona, 100 darab 50 korona bérmentes postai küldéssel. Megrendelhető a szerkesztő főnti címén a pénz előleges beküldésével. A csinos, terjedelmes naptárt december elején küldik szét.

Szerkesztői üzenetek.

— **László.** A törekvés jó, a vers nem jó, sorsa lön a papirkosár. Próbálkozzék meg a prózával.

— **Ernö.** Azt közöltem, ezt közlöm s ha a próza beválik, közölni fogom. Kedves sorait méelőbb várom s mert egy bélyeggel, illetve levéllel tartozom, kötelességemnek éleget óhajtok tenni annál is inkább, mert valamit kérni szeretnék. Gondolkozzék felette, hátha eltalálja. Talán, ha a tükörbe néz, eltalálja. A levélirat lehetőleg valamit tudnom kellene, juttasson tehát abba a helyzetbe, s lerovom az adósságom, adást is adok. Sok türelmet a tanuláshoz!

Felölös szerkesztő: **Chay Antal.**